

+ Μέγεθος Γραμμάτων -

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΟΜΟΣ (Netcompany-Intrasoft)

10955/2024 ΔΠΡ ΑΘΗΝΩΝ (ΤΡΙΜ) (874731)

(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Αγωγή αποζημίωσης για ικανοποίηση ηθικής βλάβης συνεπεία τραυματισμού σε σχολική **εκδρομή** και λόγω αναπηρίας που προήλθε από τον εν λόγω τραυματισμού. Ενάγοντες, κατά την άσκηση της αγωγής, οι ασκούντες την γονική μέριμνα για λογαριασμό του ανήλικου τέκνου τους, το οποίο κατά το χρόνο συζήτησης έχει ενηλικιωθεί και συνεχίζει την παρούσα δίκη ιδίω ονόματι. Από τις ισχύουσες κατά τον κρίσιμο χρόνο νομοθετικές διατάξεις και από την φύση του εκπαιδευτικού λειτουργήματος συνάγεται πως οι συνοδοί στις σχολικές **εκδρομές** είναι επιφορτισμένοι με την επιτήρηση και την συχνή επίβλεψη των μαθητών. Εν προκειμένω, οι συνοδοί δεν προέβησαν σε διαρκή επιτήρηση ώστε να διασφαλίσουν την αποτροπή ενδεχόμενης εισόδου μαθητών στην επικίνδυνη περιοχή. Μη δέσμευση των διοικητικών δικαστηρίων από αθωωτικές αποφάσεις που έχουν καταστεί αμετάκλητες σε δίκες που αφορούν αγωγές αποζημίωσης βάσει ΕισΝΑΚ 105-106. Ο τραυματισμός του ενάγοντος οφείλεται στην παράνομη παράλειψη των συνοδών να εποπτεύουν επαρκώς την περιοχή και τους μαθητές. Ύπαρξη συνυπαιτιότητας στην επέλευση του ζημιογόνου γεγονότος. Δεν δύναται να αντισταχθεί ένσταση συντρέχοντος πταίσματος βάσει ΑΚ 916. Δέχεται εν μέρει.

Αριθμός απόφασης: 10955/2024

ΑΓ...../2020

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 1ο Τριμελές

σ υ ν ε δ ρ ι α σε δημόσια στο ακροατήριό του στις 19 Ιουνίου 2023 με δικαστές τους: Ελένη Λούκου, Πρόεδρο Πρωτοδικών Δ.Δ. , Διαμάντω Τζήκα και Κωνσταντίνα Παρίση (εισηγήτρια), Πρωτοδίκες Δ.Δ. και γραμματέα τη Μαγδαληνή Τελιανίδου, δικαστική υπάλληλο,

γ ι α να δικάσει τη με χρονολογία κατάθεσης 21.7.2020 αγωγή,

τ ω ν: 1) του και 2) του , ως συνασκούντων τη γονική μέριμνα του ανήλικου υιού τους, του , κατοίκων Αττικής (..... , αρ. ...), οι οποίοι παραστάθηκαν δια της δικηγόρου Ξανθίππης Μίκρου .

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών και παραστάθηκε με δήλωση, κατ ' άρθρο 133 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ. , της δικαστικής πληρεξουσίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Γεωργίας Ελευθερίας Γεωργούλα.

Μετά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού μελέτησε τη δικογραφία

Σκέφθηκε κατά τον νόμο

Επειδή, με την κρινόμενη αγωγή, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε τέλος δικαστικού ενσήμου 5.825,60 ευρώ (σχετ. το έντυπο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων), οι ενάγοντες ζητούν, για λογαριασμό του υπό γονική μέριμνα τελούντος ανήλικου, κατά το χρόνο κατάθεσης της αγωγής, υιού τους, , να υποχρεωθεί το εναγόμενο να καταβάλει, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής μέχρι την πλήρη εξόφληση, συνολικό ποσό 550.000 ευρώ και ειδικότερα: α) το ποσό των 200.000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση, κατ ' άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.), για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που, κατά τους ισχυρισμούς τους, υπέστη ο υιός τους συνεπεία τραυματισμού του κατά τη διάρκεια σχολικής **εκδρομής** και

οφείλεται, όπως υποστηρίζουν, σε παράνομες πράξεις και παραλείψεις οργάνων του εναγόμενου (ήτοι για παραλείψεις εκπαιδευτικών του Γυμνάσιου ως συνοδών σε σχολική **εκδρομή**) και β) το ποσό των 350.000 ευρώ ως αποζημίωση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 931 του Α.Κ. , λόγω της αναπηρίας που προήλθε από τον ως άνω τραυματισμό του.

Επειδή, ο του , γεννηθείς στις 8.10.2002, ο οποίος ήταν ανήλικος κατά τον χρόνο άσκησης της κρινόμενης αγωγής, έχει ήδη ενηλικιωθεί (στις 8.10.2020) κατά τον χρόνο της συζήτησής της (βλ. το προσκομιζόμενο αντίγραφο δελτίου της αστυνομικής του ταυτότητας) και, ως εκ τούτου, νομίμως συνεχίζει την παρούσα δίκη ιδίω ονόματι (βλ. Σ.Τ. Ε. 2581/2018) .

Επειδή, στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο εκτίθενται με σαφήνεια και πληρότητα τα στοιχεία του άρθρου 73 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Κ.Δ.Δ.), ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Α' 97), δηλαδή τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά και οι λόγοι που στοιχειοθετούν κατά νόμο τις αξιώσεις του ενάγοντος, περιέχεται δε και σαφώς καθορισμένο αίτημα καταβολής συγκεκριμένων ποσών. Ενόψει αυτών, το δικόγραφο της αγωγής είναι αρκούντως ορισμένο, όσα δε αντίθετα υποστηρίζει το εναγόμενο για το περιεχόμενο της αγωγής εν γένει, καθώς και για τα επιμέρους αιτούμενα κονδύλια, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Δεδομένου δε ότι η υπό κρίση αγωγή ασκείται και κατά τα λοιπά παραδεκτώς, πρέπει να εξεταστεί, περαιτέρω, ως προς τη νομική και ουσιαστική της βασιμότητα.

Επειδή, κατά το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (Εισ. Ν.Α.Κ.): «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση γεννάται όχι μόνο από την έκδοση μη νόμιμης εκτελεστής διοικητικής πράξης ή από τη μη νόμιμη παράλειψη έκδοσης τέτοιας πράξης, αλλά και από μη νόμιμες υλικές ενέργειες των οργάνων του Δημοσίου ή από παραλείψεις οφειλόμενων νόμιμων υλικών ενεργειών αυτών, εφόσον οι υλικές αυτές ενέργειες ή παραλείψεις συνάπτονται προς τα ιδιαίτερα καθήκοντα της θέσης τους και την οργάνωση και λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών και δεν συνάπτονται με την ιδιωτική διαχείριση του Δημοσίου, ούτε οφείλονται σε προσωπικό πταίσμα οργάνου που ενήργησε εκτός του κύκλου των υπηρεσιακών του καθηκόντων (βλ. ΣτΕ 4133/2011 επταμελούς, 908/2022, 2378/2021) . Εξάλλου, υπάρχει ευθύνη του Δημοσίου, τηρουμένων και των λοιπών προϋποθέσεων του νόμου, όχι μόνο όταν με πράξη ή παράλειψη οργάνου τους παραβιάζεται συγκεκριμένη διάταξη νόμου, αλλά και όταν παραλείπονται τα ιδιαίτερα καθήκοντα και υποχρεώσεις που προσιδιάζουν στη συγκεκριμένη υπηρεσία και προσδιορίζονται από την κείμενη εν γένει νομοθεσία και τους οικείους κανονισμούς, τα διδάγματα της κοινής πείρας και τις αρχές της καλής πίστης. Ο κατά τα ανωτέρω παράνομος χαρακτήρας της ζημιογόνου πράξης, παράλειψης ή υλικής ενέργειας αρκεί για να στοιχειοθετηθεί η ευθύνη του Δημοσίου, χωρίς να απαιτείται και η διαπίστωση πταίσματος του οργάνου τους (βλ. ΣτΕ 1972/2021, 4133/2011 επταμελούς, 908/2022, 1210/2019, 484/2018) . Κατά την ίδια διάταξη του άρθρου 105 του Εισ. Ν.Α.Κ. , απαραίτητη προϋπόθεση για την επιδίκαση αποζημίωσης είναι και η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της παράνομης πράξης ή παράλειψης ή υλικής ενέργειας ή παράλειψης υλικής ενέργειας του δημόσιου οργάνου και της ζημίας που επήλθε. Αιτιώδης δε σύνδεσμος υπάρχει, όταν, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, η πράξη ή η παράλειψη είναι επαρκώς ικανή, ήτοι πρόσφορη, και μπορεί αντικειμενικά κατά τη συνήθη και κανονική πορεία των πραγμάτων, χωρίς τη μεσολάβηση άλλου περιστατικού, να επιφέρει τη ζημία και να την επέφερε στη συγκεκριμένη περίπτωση (βλ. ΣτΕ 322/2009, 334/2008 επταμελούς, 2052/2023, 1908/2023, 76/2018) . Περαιτέρω, κατά το άρθρο 932 του Α.Κ.: «Σε περίπτωση αδικοπραξίας, ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης (...)». Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό και με τις ως άνω διατάξεις, προκύπτει ότι, ανεξαρτήτως της αποζημίωσης για την περιουσιακή ζημία, παρέχεται στο δικαστήριο της ουσίας η ευχέρεια, αφού εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά, που θέτουν υπόψη του οι διάδικοι, και δη το βαθμό πταίσματος του υπόχρεου, το είδος της προσβολής, την περιουσιακή και κοινωνική κατάσταση των μερών κ.λπ. (βλ. ΣτΕ 4133/2011 επταμελούς, 1055/2016), και με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και λογικής, να επιδικάσει εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, δηλαδή χρηματική ικανοποίηση ανάλογη με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης (βλ. ΣτΕ 1943/2020, 76/2018, 1414/2017, 596/2017, 2432/2016, 1087/2016), αν κρίνει ότι επήλθε στον αδικηθέντα ηθική βλάβη (βλ. ΣτΕ 2271/2013, 4133/2011 επταμελούς, 300/2020) .

Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 931 του Α.Κ. ορίζεται ότι: «Η αναπηρία ή η παραμόρφωση που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης αν επιδρά στο μέλλον του». Από την τελευταία αυτή διάταξη, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 928, 929, 929 και 932 του ίδιου Κώδικα, προκύπτει ότι η αναπηρία ή παραμόρφωση που προξενείται στον παθόντα, εκτός από την επίδραση που μπορεί ν' ασκήσει στις παροχές των άρθρων 929 και 932 του Α.Κ. , είναι δυνατόν να θεμελιώσει και αυτοτελή αξίωση για αποζημίωση, αν επιδρά στο μέλλον του, δηλαδή στην επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη του προσώπου. Δεν απαιτείται βεβαιότητα δυσμενούς επιρροής στο μέλλον του προσώπου, αλλά αρκεί και απλή δυνατότητα κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων. Η διατύπωση της διάταξης του άρθρου 931 του Α.Κ. παρέχει βάση για τέτοια αξίωση, αν και εφόσον η αναπηρία ή η παραμόρφωση επιδρά στο μέλλον (οικονομικό, επαγγελματικό, κοινωνικό) του παθόντος, που δεν μπορεί να καλυφθεί εντελώς με τις παροχές από τις διατάξεις των άρθρων 929 και 932 του Α.Κ. Επομένως, για τη θεμελίωση της αυτοτελούς αυτής αξίωσης απαιτείται να συντρέξουν ιδιάζοντα περιστατικά, πέραν από εκείνα που απαιτούνται για τη θεμελίωση αξιώσεων με βάση τα άρθρα 929 και 932

του Α.Κ. , από τα οποία θα πρέπει να προκύπτουν οι ιδιαίτεροι λόγοι, εξαιτίας των οποίων επέρχονται δυσμενείς συνέπειες στην οικονομική, επαγγελματική και κοινωνική πλευρά της μελλοντικής ζωής του παθόντος (ΣτΕ 1648/2023, 2447/2021, 1636/2017) . Ως εκ τούτου, κατά τη διάταξη του άρθρου 931 του Α.Κ. , επιδικάζεται στον παθόντα την αναπηρία ή την παραμόρφωση ένα εύλογο χρηματικό ποσό χωρίς σύνδεση με συγκεκριμένη περιουσιακή ζημία, το ύψος δε του επιδικαζόμενου εύλογου χρηματικού ποσού καθορίζεται με βάση το είδος και τις συνέπειες της αναπηρίας ή παραμόρφωσης, την ηλικία του παθόντος, καθώς και με τη συνεκτίμηση του ποσοστού τυχόν συνυπαιτιότητας του τελευταίου στην πρόκληση της αναπηρίας ή της παραμόρφωσης, όπως συμβαίνει και στην περίπτωση της, κατά τη διάταξη του άρθρου 932 του Α.Κ. , αξίωσης για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. Ως αξίωση διαφορετική αφενός από εκείνη του άρθρου 929 για διαφυγόντα εισοδήματα του παθόντος που, κατ' ανάγκη, συνδέεται με επίκληση και απόδειξη συγκεκριμένης περιουσιακής ζημίας λόγω ανικανότητας προς εργασία, αφετέρου από την κατά το άρθρο 932 του Α.Κ. αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, η αξίωση κατ' άρθρο 931 του Α.Κ. είναι δυνατό να ασκηθεί είτε σωρευτικά με τις αξιώσεις αυτές είτε μεμονωμένα, αφού είναι αυτοτελής και η θεμελίωσή της δεν προϋποθέτει αναγκαία την ύπαρξη κάποιας από τις υπόλοιπες (βλ. ΣτΕ 1648/2023, 2447/2021, 1636/2017, 1541/2013) . Επομένως, για τον υπολογισμό της χρηματικής παροχής του άρθρου 931 του Αστικού Κώδικα δεν έχουν εφαρμογή τα ισχύοντα για την αξίωση του άρθρου 929 του Α.Κ. - όπου για τον καθορισμό αυτής προσδιορίζεται πρώτα το ύψος της θετικής και αποθετικής ζημίας αυτού που έπαθε βλάβη του σώματος ή της υγείας και το ποσό αυτής μειώνεται κατά το ποσοστό της συνυπαιτιότητάς του - διότι η χρηματική παροχή του άρθρου 931 του Α.Κ. δεν αποτελεί αποζημίωση, αλλά δίδεται για το γεγονός και μόνο της αναπηρίας ή παραμόρφωσης και καθορίζεται κατά την εύλογη κρίση του δικαστηρίου με βάση τους αναφερόμενους πιο πάνω προσδιοριστικούς παράγοντες (βλ. ΣτΕ 1648/2023, 1636/2017, 2775/2016) .

Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 300 του Αστικού Κώδικα, το οποίο έχει εφαρμογή σε κάθε αποζημίωση από οποιαδήποτε αιτία και αν προέρχεται, άρα και στην περίπτωση αποζημίωσης κατά τα άρθρα 105 - 106 του Εισ. Ν.Α.Κ. , ορίζεται ότι: «Αν εκείνος που ζημιώθηκε συντέλεσε από δικό του πταίσμα στη ζημία ή την έκτασή της, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό της. Το ίδιο ισχύει και όταν εκείνος που ζημιώθηκε παρέλειψε να αποτρέψει ή να περιορίσει τη ζημία ή δεν επέστρεψε την προσοχή του οφειλέτη στον κίνδυνο ασυνήθιστα μεγάλης ζημίας, τον οποίο ο οφειλέτης ούτε γνώριζε ούτε όφειλε να γνωρίζει (...)». Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι, αν με βάση τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά από το δικαστήριο συντρέχει πταίσμα του ζημιωθέντος, απόκειται στην εξουσία του δικαστηρίου, αφού εκτιμήσει ελευθέρως τις περιστάσεις, μεταξύ των οποίων είναι και ο βαθμός του πταίσματος του ζημιωθέντος, να επιδικάσει ολόκληρη την αποζημίωση ή να μην επιδικάσει καθόλου αποζημίωση ή και να μειώσει μόνο το ποσό της αποζημίωσης. Πρέπει, όμως, η πράξη ή η παράλειψη του ζημιωθέντος να έχει συντελέσει στην πρόκληση της ζημίας και να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος της υπαίτιας πράξης ή παράλειψης του ζημιωθέντος με την πρόκληση ή την έκταση της ζημίας (βλ. ΣτΕ 877/2013 επταμελούς, 2917/2019, 110/2017, 473/2016) .

Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 18 παρ. 4 του ν. 1566/1985 «Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (Α' 167) ορίζεται, ότι: «Οι εκπαιδευτικοί που συνοδεύουν μαθητές σε σχολικές εκδηλώσεις, που συνδέονται με το εκπαιδευτικό έργο (όπως **εκδρομές**, περίπατοι, αγώνες, πολιτιστικές εκδηλώσεις), θεωρείται ότι εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία. ...». Περαιτέρω, με την (ισχύουσα κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο) 129287/Γ2/2011 (Β' 2769/2.12.2011) απόφαση της Υφυπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 45 και 18 του ανωτέρω νόμου, ρυθμίσθηκαν οι λεπτομέρειες σχετικά με την οργάνωση και πραγματοποίηση σχολικών περιπάτων και εκπαιδευτικών **εκδρομών** μαθητών δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και, ειδικότερα, ορίσθηκε, στο άρθρο 9, ότι: «1. Για κάθε **εκδρομή-μετακίνηση** μαθητών απαιτείται απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων Καθηγητών της σχολικής μονάδας που πραγματοποιεί τη μετακίνηση με αιτιολόγηση για την επιλογή του σκοπού και του τόπου προορισμού, ... Με την απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων Καθηγητών ορίζονται απαραίτητα: i. Ο αρχηγός της **εκδρομής-μετακίνησης** και ο αναπληρωτής του που πρέπει να είναι μόνιμοι εκπαιδευτικοί. ii. Οι συνοδοί καθηγητές και οι αναπληρωτές τους, που είναι εκπαιδευτικοί της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, πλην των αναπληρωτών καθηγητών με μειωμένο ωράριο και των ωρομισθίων, και σε αναλογία ένας εκπαιδευτικός ανά τριάντα (30) μαθητές για μετακινήσεις στο εσωτερικό ... ν. Το αναλυτικό πρόγραμμα της **εκδρομής**, το οποίο πρέπει να τηρείται απαρέγκλιτα, για να επιτυγχάνεται τόσο ο σκοπός της, που είναι εκπαιδευτικός και μορφωτικός, όσο και η ασφαλής μετακίνηση των μαθητών. Στο αναλυτικό πρόγραμμα θα πρέπει να αναγράφονται οι ακριβείς ώρες αναχώρησης από το σχολείο και άφιξης στον προορισμό, τα μεταφορικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη μετακίνηση, οι αριθμοί πτήσεων για αεροπορικές μετακινήσεις, τα ακτοπλοϊκά δρομολόγια για θαλάσσιες μετακινήσεις κ.ο.κ. , όπως, επίσης και το ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και μετακινήσεων στον τόπο προορισμού, ξεχωριστά για κάθε ημέρα.» και στο άρθρο 15 ότι: «9. Πριν από την αναχώρηση, ο Διευθυντής του σχολείου σε συνεργασία με τον αρχηγό της **εκδρομής-μετακίνησης** και τους συνοδούς καθηγητές τονίζει στους μαθητές την ανάγκη για τη σχολαστική τήρηση του προγράμματος της **εκδρομής** και την υποδειγματική συμπεριφορά τους, έτσι ώστε να επιτευχθούν σε όλη τη διάρκεια της **εκδρομής** η ασφαλής μετακίνηση, η διαμονή και η ψυχαγωγία, καθώς και οι εκπαιδευτικοί στόχοι. ... 11. Η τήρηση του προγράμματος της **εκδρομής**, καθώς και η ασφάλεια των μαθητών σε όλη τη διάρκεια της μετακίνησης, από την αναχώρηση έως και την επιστροφή τους, αποτελεί ευθύνη του αρχηγού της **εκδρομής** και των συνοδών εκπαιδευτικών.».

Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 140 του ν. 4270/2014 (Α' 143), το οποίο εφαρμόζεται, κατ' άρθρο 183 παρ. 2 περ. γ' του ως άνω νόμου, επί απαιτήσεων σε βάρος του Δημοσίου που γεννώνται μετά την 1.1.2015, όπως εν

προκειμένω, ορίζεται ότι: «1. Οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου, πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170), παραγράφεται μετά την παρέλευση πενταετίας, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής.» , στο άρθρο 141 ότι: «Η παραγραφή οποιασδήποτε απαίτησης κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη, με την επιφύλαξη κάθε άλλης ειδικής διάταξης του νόμου αυτού. ...» , στο άρθρο 142 ότι: «Οι περί αναστολής της παραγραφής διατάξεις των άρθρων 257 έως 259 του Αστικού Κώδικα, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων κατά του Δημοσίου. Η παραγραφή απαίτησης κατά του Δημοσίου αναστέλλεται για όσο χρόνο ο έχων την απαίτηση λόγω ανωτέρας βίας έχει εμποδιστεί να ασκήσει την αξίωση μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής.» , στο άρθρο 143 ότι: «Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, η παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπτεται μόνο: α. Με την υποβολή της υπόθεσης στο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων, του δικαστηρίου ή των διαιτητών. β. ...» και στο άρθρο 144 εδ. δ' ότι: «Η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελα από τα δικαστήρια». Εξάλλου, στην παρ. 2 του άρθρου 75 του Κ.Δ.Δ. , όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του ν. 3900/2010 (Α' 213), ορίζεται ότι: «Τα κατά το ουσιαστικό δίκαιο αποτελέσματα της αγωγής επέρχονται, ως προς το εναγόμενο, από την επίδοση της σε αυτόν από τον ενάγοντα. Η παραγραφή, η οποία σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο διακόπηκε, αρχίζει πάλι μόνο από την τελεσιδικία της απόφασης ή την κατάργηση της δίκης». Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι κάθε αξίωση του ζημιωθέντος από παράνομη πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια οργάνων του Δημοσίου, είτε έχει ως αντικείμενο την καταβολή αποζημίωσης για θετική ζημία του ή για ζημία του λόγω διαφυγόντος κέρδους, είτε έχει ως αντικείμενο την ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, υπόκειται στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 140 του ν. 4270/2014, η οποία αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους, κατά το οποίο γεννήθηκε η απαίτηση και κατέστη δυνατή η δικαστική επιδίωξή της (πρβλ. ΣτΕ 623/2024, 1994/2023, 291/2020 κ.ά.), και όχι στην (επίσης) πενταετή παραγραφή της γενικής διατάξεως του άρθρου 937 του ΑΚ, η οποία, κατά το τελευταίο αυτό άρθρο, αρχίζει αφότου ο ζημιωθείς έμαθε τη ζημία και τον υπόχρεο προς αποζημίωση (πρβλ. ΣτΕ 884/2022, 1605/2007, 2829/2005, ΔΕφΘες 544/2024, ΔΕφΑθ 1377/2023) . Και τούτο διότι οι ρυθμίσεις που εισάγονται με τις διατάξεις των πιο πάνω νόμων είναι ειδικές ως προς την παραγραφή των χρηματικών αξιώσεων κατά του Δημοσίου (πρβλ. ΣτΕ 2829/2005, ΣτΕ 2544/2010, 849/2003, 2463/1998, ΔΕφΘες 988/2023) .

Επειδή, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα ακόλουθα: Στις 24.4.2015 πραγματοποιήθηκε **εκδρομή** - μονοήμερη εκπαιδευτική επίσκεψη του Γυμνασίου στη δυτική Βοιωτία. Η εν λόγω **εκδρομή** πραγματοποιήθηκε αφού τηρήθηκε η προβλεπόμενη στην 129287/Γ2/2011 υπουργική απόφαση διαδικασία, κατόπιν της /12.3.2015 πράξης του Συλλόγου Διδασκόντων Καθηγητών, της /3.4.2015 εισήγησης του Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και της /20.4.2015 έγκρισης του Αντιπεριφερειάρχη Κεντρικού Τομέα Αθήνας, συμμετείχαν δε σε αυτή 165 μαθητές, μεταξύ των οποίων ο ενάγων, ο οποίος, κατά τον κρίσιμο χρόνο, ήταν μαθητής της Α' τάξης του ως άνω Γυμνασίου. Η **εκδρομή** αυτή, με βάση την ίδια πράξη, ορίστηκε να περιλαμβάνει τρεις προορισμούς, την Ιερά Μονή Οσίου Λουκά, το Δίστομο και την πόλη της Λιβαδειάς. Ως αρχηγός της **εκδρομής** ορίστηκε ο Διευθυντής του σχολείου και δέκα (10) επιπλέον συνοδοί καθηγητές (συνολικά 11), καθ' υπέρβαση του ελάχιστου προβλεπόμενου αριθμού συνοδών κατά τρία άτομα. Συγκεκριμένα, την Α' Γυμνασίου, από την οποία συμμετείχαν 56 μαθητές στην **εκδρομή**, συνόδευαν τέσσερις (4) καθηγητές. Δόθηκαν δε στους μαθητές κατά τις προηγούμενες μέρες, αλλά και το πρωί της αναχώρησης σαφείς οδηγίες για το πως θα πρέπει να συμπεριφέρονται κατά τη διάρκεια της **εκδρομής** και δη να είναι πάντα σε οπτική επαφή με συνοδό καθηγητή και να μην απομακρύνονται από τον κύριο όγκο των μαθητών. Κατά την άφιξη στην πόλη της Λιβαδειάς και συγκεκριμένα στην περιοχή «.....» , οι ως άνω συνοδοί καθηγητές οριοθέτησαν το χώρο που επιτρεπόταν να κινούνται οι μαθητές (πλάτωμα), επανέλαβαν τις οδηγίες που είχαν δώσει και στο σχολείο και επισημάνθηκε ότι βορειότερα υπάρχει ρεματιά με επικίνδυνα σημεία. Εν συνεχεία, άφησαν τα παιδιά ελεύθερα, ενώ οι ίδιοι κάθισαν σε καφετέρια και περιπολούσαν εκ περιτροπής και κατά ομάδες τον οριοθετημένο χώρο. Ωστόσο, ο ενάγων και άλλοι επτά (7) μαθητές κατευθύνθηκαν εκτός της οριοθετημένης περιοχής σε πλακόστρωτο πεζόδρομο πλάτους τριών (3) μέτρων περίπου, με συνεχή ανηφορική κλίση, το οποίο διερχόταν κατά μήκος υπερυψωμένων βράχων και βλάστησης, με υπερκείμενη την αριστερή πλευρά και υποκείμενη την δεξιά πλευρά (φαράγγι), όπου υπήρχε ροή ύδατος και συγκέντρωσή του σε ορισμένα σημεία. Ακολούθως, οκτώ (8) άλλοι συμμαθητές τους κατευθύνθηκαν στην ίδια περιοχή και, ευρισκόμενοι πάνω από το σημείο που κινούνταν οι πρώτοι, ξεκίνησαν να τους πετούν πέτρες. Μία από αυτές τις πέτρες, την οποία πέταξε ο συμμαθητής του ενάγοντος, , η οποία ήταν ιδιαίτερα μεγάλου διαμετρήματος, χτύπησε τον ενάγοντα στο κεφάλι και δη στο δεξί μέρος πίσω από το αυτί (δεξιά βρεγματοϊνιακή χώρα), με αποτέλεσμα να χάσει την ισορροπία του, να καταπέσει από ύψος στα εκεί ρέοντα ύδατα και να υποστεί βαριές σωματικές κακώσεις. Κατά την πτώση του δε ο ενάγων παρέσυρε και τον συμμαθητή του, , ο οποίος τραυματίστηκε ελαφρά. Ακολούθως, οι συμμαθητές τους προσέγγισαν το σημείο για να τους βοηθήσουν, αλλά δεν μπορούσαν να το πράξουν εξαιτίας της μορφολογίας του εδάφους και του νερού. Άρχισαν δε να καλούν σε βοήθεια και, ακούγοντας τις εκκλήσεις τους, περαστικοί βούτηξαν στο σημείο και ανέσυραν λιπόθυμο τον ενάγοντα, ενώ κλήθηκε ασθενοφόρο. Οι συνοδοί καθηγητές ενημερώθηκαν για τον τραυματισμό περί τις 16:15 και ο Διευθυντής και άλλοι δύο (2) συνοδοί έσπευσαν στο σημείο και κάλεσαν εκ νέου ασθενοφόρο και τις αστυνομικές αρχές. Κατόπιν τούτων, ο ενάγων διακομίσθηκε αρχικώς στο Γενικό Νοσοκομείο της Λιβαδειάς σε κωματώδη κατάσταση, με προσήλωση βλέμματος δεξιά, ωτόρροια δεξιού ωτός, φέρων κάκωση δέρματος με τη μορφή θλαστικού τραύματος, αλλά και υποκείμενου κεφαλαιματώματος στην περιοχή της δεξιάς βρεγματοϊνιακής χώρας. Διενεργήθηκε αξονική τομογραφία εγκεφάλου και διαπιστώθηκε εμφανής εικόνα κατάγματος στο δεξιό σφηνοειδές οστό και κάταγμα ινιακού δεξιά εμπιροστικής

κατάστασης με συνυπόκειμενη εγκεφαλική θλάση του ομόπλευρου λοβού του εγκεφάλου. Λόγω της βαριάς κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης και του δυνητικά επαπειλούμενου αεραγωγού, υποβλήθηκε σε επείγουσα στοματοτραχειακή διασωλήνωση και διακομίστηκε στο Νοσοκομείο Παιδών « » για περαιτέρω έλεγχο και αντιμετώπιση. Εκεί εισήχθη στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας, όπου έλαβε χώρα νέα νευροχειρουργική εκτίμηση, αλλά και χειρουργική και ορθοπεδική εκτίμηση και αποφασίστηκε να γίνει νέα αξονική (CT) εγκεφάλου και αυχενικής μοίρας σπονδυλικής στήλης (ΣΣ), κατά τις οποίες βρέθηκαν αιμορραγικές θλάσεις δεξιά ινιακά, με παρουσία περιεσσιακού οιδήματος και συντριπτικό κάταγμα δεξιά ινιακά, με εικόνα εμπιέσματος. Υποβλήθηκε δε αυθημερόν σε πολύωρη χειρουργική επέμβαση για την χειρουργική ανάταξη του εμπιέσματος που είχε. Μετά την επέμβαση, παρέμεινε διασωληνωμένος στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) σε κατάσταση καταστολής και σε μηχανική υποστήριξη αναπνοής για τρεις (3) ημέρες. Εξελθών της Μ.Ε.Θ. , παρέμεινε νοσηλευόμενος για άλλες δώδεκα (12) ημέρες στο άνω Νοσοκομείο, υποβαλλόμενος σε συνεχείς εξετάσεις (νευρολογικές, οφθαλμολογικές κ.ά.) για την παρακολούθηση της πορείας του και τελικά έλαβε εξιτήριο στις 8.5.2015. Ήδη δε από τον χρόνο της νοσηλείας του στο τελευταίο ως άνω Νοσοκομείο, ο ενάγων τέθηκε σε φαρμακευτική αγωγή για επιληψία (λεβετιρακετάμη 25mg/kg/D) και εξήλθε του νοσοκομείου με οδηγίες για συνέχιση της άνω φαρμακευτικής αγωγής, επανάληψη της νευρολογικής εκτίμησης και Ηλεκτροεγκεφαλογράφημα (ΗΕΓ) . Έκτοτε δε ελέγχεται και παρακολουθείται τακτικά από νευρολόγο, επαναλαμβάνοντας περιοδικά μαγνητική τομογραφία εγκεφάλου. Περαιτέρω, από τον επανέλεγχο του ενάγοντος στο ως άνω Νοσοκομείο τον 6ο/2015 διαπιστώθηκε, κατά νευρολογική εκτίμηση, ήπια μυϊκή αδυναμία και αστάθεια δεξιά και δόθηκαν οδηγίες από τους θεράποντες ιατρούς για έλεγχο (με σωματομετρική μελέτη και ανάλυση ισορροπίας) και ασκήσεις ισορροπίας. Αυτά κατέδειξαν, μεταξύ άλλων, πλευρική μετατόπιση προς τα δεξιά, αλλά και ότι ήταν εκτός φυσιολογικών ορίων η πλάγια κλίση ώμων, η προσθοπίσθια κλίση κεφαλής και η προσθοπίσθια κλίση κορμού, ενώ ήδη από τον Νοέμβριο 2015 και για δύο (2) έτη κρίθηκε επιβεβλημένο να κάνει ανά διαστήματα δέκα (10) συνεδρίες φυσικοθεραπείας μηνιαίως και για τρεις (3) μήνες για τη βελτίωση της ισορροπίας του. Κατόπιν δε επανεμφάνισης επεισοδίων, που κρίθηκαν από τους θεράποντες ιατρούς ύποπτα ως επιληπτικά, ο ενάγων τέθηκε εκ νέου σε αντιεπιληπτική φαρμακευτική αγωγή με αυξημένη δοσολογία λεβετιρακετάμης (500mg X 2 ημερησίως), την οποία συνέχιζε μέχρι και την κατάθεση της υπό κρίση αγωγής.

Επειδή, με την κρινόμενη αγωγή, όπως αναπτύσσεται με το από 30.6.2023 υπόμνημα, ο ενάγων υποστηρίζει ότι διάγει από το ατύχημά του και εντεύθεν υποχρεωτικά μία ζωή συντηρητική και είναι μεν ελεύθερος επεισοδίων σπασμών, αλλά ο φόβος νέων επεισοδίων παραμένει ενεργός κάθε στιγμή, ενώ του έχουν δοθεί οδηγίες για συνέχιση της φαρμακευτικής αγωγής που λαμβάνει και συχνή ιατρική (νευρολογική) παρακολούθηση (κλινικούς και εργαστηριακούς επανελέγχους ανά 3 - 4 μήνες), οδηγίες να απέχει από μονήρεις δραστηριότητες, μειωμένο ύπνο, οποιεσδήποτε έντονα στρεσογόνες και συγκινησιακές καταστάσεις, καθώς και από οποιαδήποτε έντονη αθλητική δραστηριότητα (αθλήματα επαφής και σύγκρουσης, ποδήλατο, κολύμβηση/αθλήματα στο νερό, ιππασία, ενόργανη, αναρρίχηση, τοξοβολία κ.α.), αλλά και οδηγίες για τον τρόπο αντιμετώπισης ενδεχόμενης επιληπτικής κρίσης (θέση σώματος, μη τοποθέτηση αντικειμένων στο στόμα κατά την διάρκεια της κρίσης και κλήση άμεσης ιατρικής βοήθειας) και τήρηση των κανόνων ασφαλείας του κατά την διάρκεια ακόμα και ήπιων αθλητικών και λοιπών σχολικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Εκθέτει δε ο ενάγων ότι από την ημέρα του τραυματισμού του άλλαξε ριζικά και επί τα χείρω η ζωή του. Συγκεκριμένα, ενώ ήταν εξωστρεφής, λάτρευε τον αθλητισμό και σε ηλικία μόλις 12 ετών είχε λάβει χρυσό μετάλλιο στο δρόμο αντοχής 600μ, πρώτη νίκη στην αντισφαίριση και δεύτερη νίκη στη ρίψη ελαστικής σφαίρας, έπαιζε δε και στην ομάδα ποδοσφαίρου « » , από το ατύχημα και εφεξής άλλαξε η συμπεριφορά του, έγινε υποτονικός, απέκτησε υποφοβία, φοβίες για τον ύπνο, για το ανεβοκατέβασμα σκάλας, ακόμη και για την ράμπα των караβιών. Προοδευτικά δε έχασε τον ενθουσιασμό του για οποιαδήποτε ενασχόληση, ενώ συχνά είναι και νευρικός, αφού οι απαγορεύσεις των ιατρών είναι τόσες και τέτοιες που ακόμα και τα αυτονόητα καθημερινά πράγματα για ένα παιδί της ηλικίας του, ή ακόμα και για έναν ενήλικα, είτε απαγορεύονται, είτε στην καλύτερη περίπτωση δύναται να τα κάνει, αλλά υπό αυστηρή επιτήρηση και υπό συνθήκες περιορισμού, που τον κάνουν να αισθάνεται ανήμπορος να προγραμματίσει την ζωή του όπως τα παιδιά γύρω του και εντεύθεν μειονεκτικός και περιθωριοποιημένος. Νιώθοντας δε ανασφάλεια και ντροπή για την εμφάνισή του, επιλέγει να φορά συνέχεια ένα καπέλο - σκουφί, προκειμένου να κρύψει την δύσμορφη ουλή του. Όλες αυτές οι απαγορεύσεις τον έχουν μεταβάλει σε εσωστρεφή, με αποτέλεσμα να έχει χάσει πολλούς φίλους, ενώ φοβάται πώς θα αντιδράσει η υγεία του στις έντονες συγκινήσεις που αναπόφευκτα έχει η επαφή με το αντίθετο φύλο, κάνει δε παρά μόνο με όσους γνωρίζουν την κατάστασή του, οι οποίοι έχουν ενημερωθεί για να τον προσέχουν. Περαιτέρω, λίγο καιρό μετά την επιστροφή του από το Νοσοκομείο, ξεκίνησε ατομικές προπονήσεις ποδοσφαίρου, στις οποίες οι θεράποντες ιατροί του συμφώνησαν αλλά υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις και, συγκεκριμένα, μόνο φορώντας κάσκα, ενώ απαγορευόταν να δίνει «κεφαλιές», αλλά και να συμμετέχει σε «συγκρούσεις». Αυτή δε η προσπάθεια επανένταξής του στο αγαπημένο του άθλημα κράτησε περίπου ενάμιση χρόνο, με την ανοχή του προπονητή του και των συναθλητών του, ενώ με βάση την απόδοσή του προ του τραυματισμού του, του είχαν ζητήσει και έκανε δοκιμαστικό και στην ομάδα της , αλλά, λόγω του ιατρικού ιστορικού του, δεν τον επέλεξαν, με αποτέλεσμα να ανατραπεί η προοπτική για ενασχόληση με επαγγελματικό ποδόσφαιρο. Επιπρόσθετα, σε περιόδους εξετάσεων κουράζεται εύκολα και χρειάζεται να κάνει πολλά διαλείμματα, με αποτέλεσμα να του είναι πλέον αδύνατον, χωρίς περαιτέρω βλάβη της υγείας του, να αντιμετωπίσει τις στρεσογόνες συνθήκες που απαιτεί όχι μόνο το σχολείο, αλλά μέτεπειτα η εισαγωγή και η φοίτηση στο πανεπιστήμιο και εν τέλει η ανεύρεση εργασίας. Απαιτείται δε, ακόμα και για τις συνήθειες καθημερινές για τον μέσο άνθρωπο δραστηριότητές του, να συνοδεύεται από κάποιον, για το ενδεχόμενο αντιμετώπισης κινδύνου της ζωής του. Κατά δε τον ενάγοντα, προεχόντως υπεύθυνοι για τον τραυματισμό του είναι οι έντεκα (11) συνοδοί καθηγητές του σχολείου του, οι οποίοι, κατά την άφιξη στη Λιβαδειά και στην περιοχή «.....»

, άφησαν τους μαθητές ελεύθερους για βόλτα και φαγητό, ενώ οι ίδιοι κάθισαν σε καφετέρια, σε απόσταση που δεν είχαν ούτε οπτική, ούτε ακουστική επαφή με τα παιδιά. Καίτοι δε οι τελευταίοι είχαν ρητή νομική υποχρέωση να διαφυλάξουν την ακεραιότητα των μαθητών που συμμετείχαν στην **εκδρομή**, λαμβάνοντας τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας, από βαρεία αμέλεια παρέλειψαν να ασκούν την δέουσα εποπτεία στους μαθητές, σε περιοχή της οποίας η μορφολογία ήταν όλως ακατάλληλη και απολύτως επισφαλής για ανηλίκους, αφήνοντάς τους ανεξέλεγκτους, ενώ ταυτόχρονα οι ίδιοι επέλεξαν να «ξεκουρασθούν» σε απόσταση 300 μ. περίπου από τους μαθητές, επιτρέποντας στον και σε άλλους μαθητές να διαφύγουν της προσοχής τους και να πετροβολούν τους συμμαθητές τους, με αποτέλεσμα ο ανωτέρω μαθητής να εκσφενδονίσει κατά του ενάγοντος πέτρα, η οποία του προξένησε βαρύτατη και διαρκή βλάβη της υγείας του. Συγκεκριμένα, κατά τους ισχυρισμούς του ενάγοντος, οι συνοδοί καθηγητές: α) δεν οριοθέτησαν τον χώρο, εντός του οποίου έπρεπε να κινούνται οι μαθητές κατά την παραμονή τους στην πόλη της Λιβαδειάς, ευρισκόμενοι, μάλιστα, οι ίδιοι περιμετρικά του επιτρεπόμενου χώρου κίνησης των μαθητών, ώστε με αυτόν τον τρόπο να αποκλείονταν τόσο η πιθανή απομάκρυνση των μαθητών, όσο η κίνησή τους σε χώρους επικίνδυνους ή και ανασφαλείς, ως το ένδικο σημείο στην περιοχή «...», β) δεν παρακολουθούσαν από κοντά και κατά συνεχή τρόπο τους μαθητές κατά την κίνησή τους στην περιοχή «Πηγές Κρύας», όπου μάλιστα υπήρχε ανηρτημένη εμφανής ταμπέλα περί της επικινδυνότητας της περιοχής, ώστε οι άνω καθηγητές να είναι σε θέση ανά πάσα στιγμή να αποτρέψουν ενδεχόμενες επικίνδυνες ενέργειες των μαθητών, ούτε ήλεγχαν, έστω, περιοδικώς τις δραστηριότητες και περιπάτους, στις οποίες αυτά προέβαιναν στο εν λόγω σημείο και γ) δεν έδωσαν σαφείς οδηγίες στους μαθητές περί της ασφαλούς συμπεριφοράς και κίνησης εντός του ως άνω χώρου. Κατόπιν αυτών, ο ενάγων ζητά να υποχρεωθεί το εναγόμενο να του καταβάλει ποσό 200.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης του, κατ' άρθρο 932 Α.Κ., η οποία συνίσταται στον ψυχικό και σωματικό πόνο και ταλαιπωρία που υπέστη και θα υφίσταται στο μέλλον και για όλη την εντεύθεν ζωή του, είτε βιώνοντας επιληπτικά επεισόδια είτε επαπειλούμενος με τέτοια, παρά την λήψη βαρύτατης φαρμακευτικής αγωγής, τελών εφεξής υπό μόνιμη νευρολογική παρακολούθηση, υποβαλλόμενος τακτικά σε επίπονες εξετάσεις και έχοντας μόνιμους, βαρύτατους περιορισμούς στην καθημερινότητά του, οι οποίοι έχουν αλλάξει οριστικά τους στόχους και βάσιμες προσδοκίες που είχε (μέχρι τον τραυματισμό του) για την επίτευξή τους (με βάση την μέχρι τότε διαμορφωθείσα κατάσταση και επιδόσεις του), επηρεάζουν δε ουσιαστικά και δυσμενώς, κατά τα ανωτέρω αναπτυχθέντα, την προσωπικότητα, τον συναισθηματικό του κόσμο και τις κοινωνικές του σχέσεις, αποτελώντας τροχοπέδη για την ζωή του και ισόβια και σημαντική αναπηρία. Προσέτι, ο ενάγων ζητά να υποχρεωθεί το εναγόμενο να του καταβάλει ποσό 350.000 ευρώ, κατ' άρθρο 931 Α.Κ., λόγω της προκληθείσας μόνιμης βλάβης (αναπηρίας) στη σωματική του ακεραιότητα, βλάβη την οποία θα φέρει σε όλη του τη ζωή, όντας αναγκασμένος, πέραν της βαριάς φαρμακευτικής αγωγής για επιληψία που λαμβάνει, να διάγει εφεξής ζωή όλως συντηρητική και προστατευμένη, με συνέπεια να έχει αποκλειστεί η προοπτική που είχε προ του τραυματισμού του για ενασχόληση όχι μόνο με το επαγγελματικό ποδόσφαιρο (για το οποίο ήδη είχε κάνει τα πρώτα επιτυχημένα βήματα προ του τραυματισμού του), αλλά και προς εξεύρεση οιασδήποτε άλλης εργασίας που απαιτεί καταβολή σωματικής ή πνευματικής καταπόνησης, με συνέπεια να μειονεκτεί έναντι των υγιών και αρτιμελών συνομηλίκων του, πράγμα που, στα πλαίσια του ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας, θα αποτελέσει τροχοπέδη στην επαγγελματική και οικονομική του πρόοδο, αλλά και διότι, επιπρόσθετα, όλοι οι προαναφερόμενοι περιορισμοί στην ζωή του, επηρεάζουν και θα επηρεάσουν και στο μέλλον τις κοινωνικές και διαπροσωπικές του σχέσεις με το αντίθετο φύλο.

Επειδή, προς απόδειξη των ισχυρισμών του ο ενάγων, επικαλείται και προσκομίζει, μεταξύ άλλων, σε αντίγραφο: 1) την 512/2020 απόφαση του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Λιβαδειάς, με την οποία οι προαναφερόμενοι συνοδοί καθηγητές κηρύχθηκαν αθώοι για την κατηγορία της έκθεσης (άρθρο 306 παρ. 1Α Ποινικού Κώδικα), κατά τα εξής γενόμενα δεκτά από το ποινικό δικαστήριο: «... από την κατάθεση των δύο υποστηριζόντων την κατηγορία προσώπων, που νόμιμα εξετάστηκαν χωρίς όρκο, όλων των μαρτύρων που νόμιμα εξετάστηκαν με όρκο, την απολογία των κατηγορουμένων, όλα τα έγγραφα που αναγνώστηκαν στο ακροατήριο και όλη γενικά τη διαδικασία, αποδείχτηκαν τα κάτωθι: ... ορίστηκε, ως αρχηγός της **εκδρομής**, ο τρίτος κατηγορούμενος - Διευθυντής ... οι συνοδοί καθηγητές, έντεκα συνολικά, ... καθ' υπέρβαση του ελάχιστου προβλεπόμενου αριθμού, κατά τρία άτομα, ... Επίσης, τόσο τις ημέρες που προηγήθηκαν της διεξαγωγής της ένδικης **εκδρομής**, όσο και το πρωί της 24.4.2015, πραγματοποιήθηκε ενημέρωση, ως προς, το πρόγραμμα, τους σκοπούς, στην επίτευξη των οποίων αποσκοπούσε η πραγματοποίηση της **εκδρομής** και τον τρόπο συμπεριφοράς των μαθητών κατά την διάρκεια της. Τονίστηκε δε ότι οι μαθητές θα πρέπει να είναι πάντα σε οπτική επαφή με συνοδό καθηγητή, ότι απαγορεύεται η απόσπασή - απομάκρυνση από τον κύριο όγκο των μαθητών, για την αποφυγή πιθανής έκθεσης του εαυτού τους σε κίνδυνο και οποιοδήποτε άλλο απρόοπτο-απρόβλεπτο. Ιδιαίτερα για τους μαθητές της Α' Τάξης, οι Οδηγίες δόθηκαν αρκετές φορές, σε προηγούμενες μέρες, δεδομένου της αυξημένης ανωριμότητάς τους σε σχέση με τα παιδιά της δευτέρας και της τρίτης, αλλά και του γεγονότος ότι η συγκεκριμένη **εκδρομή** ήταν η πρώτη στην οποία θα συμμετείχαν στο Γυμνάσιο. ... Η άφιξη στον τελικό προορισμό που ήταν η πόλη της Λιβαδειάς έγινε στις 14:00. Τα τρία λεωφορεία στάθμευσαν στην είσοδο του πεζοδρόμου με σκοπό να κατευθυνθούν, μαθητές και διδάσκοντες, πεζή στην περιοχή της Κρύας. Εκεί, με βάση όσα κατέθεσαν, τόσο οι κατηγορούμενοι κατά τις απολογίες τους, όσο και δύο μαρτυρικές καταθέσεις γονέων μαθητών που τα παιδιά τους συμμετείχαν στην **εκδρομή**, αλλά και από τις, αξιολογούμενες ως έγγραφα, υπεύθυνες δηλώσεις, δόθηκαν, εκ νέου, οδηγίες στους μαθητές και τονίστηκε, ιδιαιτέρως, η σημασία της μη απομάκρυνσής τους από το οπτικό πεδίο των διδασκόντων, αλλά και να κρατούν απόσταση από τα σημεία στα οποία υπήρχε νερό. Παράλληλα, ενόψει του ανάγλυφου της περιοχής, εφόσον βορειότερα της περιοχής της Κρύας, όπου ήταν ο τόπος που θα έπρεπε να κινούνται οι μαθητές, υπάρχει ρεματιά, που ήταν πιθανόν να υπάρχουν επικίνδυνα σημεία, οι διδάσκοντες επέστησαν, στους μαθητές, την προσοχή να μην απομακρύνονται, από το πλάτωμα, προς άλλες κατευθύνσεις και από την ακτίνα πέραν της εκατέρωθεν οπτικής επαφής και της επαφής με το

νερό στην περιοχή της Κρύας, ούτε δε και να αποχωρίζονται, ατομικά ή κατά μικρές ομάδες, από τον κύριο όγκο των μαθητών, ώστε να αποφευχθεί η έκθεσή τους σε κίνδυνο, αλλά, αντίθετα, να είναι πάντα σε οπτική επαφή με συνοδό καθηγητή για οποιοδήποτε απρόοπτο-απρόβλεπτο, όπως είχε και σε προγενέστερο χρόνο, τονιστεί. Έτσι, λίγο μετά την άφιξη, οι διδάσκοντες, αφού συγκέντρωσαν τους μαθητές σε ένα μικρό πλάτωμα που υπάρχει στο πλακόστρωτο στο ύψος του νερόμυλου και τους έδωσαν εκ νέου οδηγίες, οριοθέτησαν και το χώρο εντός του οποίου, για τη δική τους ασφάλεια, θα έπρεπε να κινούνται οι μαθητές. Συγκεκριμένα, ορίστηκε ένας χώρος που ξεκινούσε από το σημείο που αρχίζει το πλακόστρωτο και τερματιζόταν στο ανοιχτό πέτρινο θέατρο της Κρύας, το αποκαλούμενο και ως Θεατράκι από τους ντόπιους. Έτσι, λοιπόν, οι μαθητές, κατά παρέες και ομάδες, ξεκίνησαν την περιήγηση, περιδιαβαίνοντας τη διαδρομή του πλακόστρωτου είτε κατευθυνόμενοι σε διάφορα καταστήματα για να γευματίσουν ή να πάρουν αναψυκτικά, εφόσον δεν υπήρχε μεγάλο κατάστημα που να χωρά 165 μαθητές. Οι δε διδάσκοντες - συνοδοί, σε πρώτη φάση, ξεκίνησαν τις περιπολίες επί του χώρου, ενώ, περί ώρα 15:00, κάθισαν σε εστιατόριο κείμενο επί του πλακόστρωτου, λίγα μέτρα πιο πάνω από τον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό, ώστε να έχουν από αυτό το σημείο, ακόμα και καθήμενοι, μία εποπτεία ενός από τα ορόσημα που είχαν θέσει. Ωστόσο, οι διδάσκοντες, σε καμία στιγμή, δεν ήσαν άπαντες καθήμενοι στο ανωτέρω εστιατόριο, αλλά αντίθετα, ο αριθμός των καθημένων δεν ξεπέρασε, σε καμία περίπτωση, τα πέντε άτομα. Αντίθετα, κατά κύριο λόγο, στο τραπέζι παρευρίσκονταν, εκ περιτροπής, γύρω στους 3 με 4 διδάσκοντες, ενώ οι υπόλοιποι ήσαν απασχολημένοι με το έργο της διακριτικής περιπολίας και εποπτείας του χώρου στον οποίο ήταν επιτρεπτή η παραμονή και μετακίνηση των μαθητών. Μερικές δεκάδες μέτρα πριν το υπαίθριο θέατρο, υπάρχει, από την δεξιά πλευρά, κατά τη φορά της ανόδου, ένα πλάτωμα, όπου, ουσιαστικά, ξεκινά μία διχάλα που οδηγεί στη είσοδο ενός φαραγγιού, ύψους μερικών δεκάδων μέτρων. Το φαράγγι έχει παράλληλη με το πλακόστρωτο διαδρομή. Έτσι, ικανός αριθμός μαθητών, περί τους δέκα με δεκαπέντε, αγνοώντας τις επανειλημμένες συστάσεις των διδασκόντων, μετά τις 15:30, κατόρθωσε να διαλάβει της προσοχής τους και να εισέλθει από το σημείο εκείνο, στο φαράγγι, του οποίου η διαδρομή, στην αρχή, είναι σχετικά βαθιά, πλην όμως, πιο μετά, γίνεται αρκετά πιο δύσβατη, πολύ περισσότερο αν ληφθεί υπόψη ότι, την περίοδο εκείνη (24 Απριλίου), στο φαράγγι υπήρχε νερό. Η διαδρομή του φαραγγιού τερματίζει μερικές εκατοντάδες μέτρα πέρα από το υπαίθριο πέτρινο θέατρο, που είχαν θέσει ως όριο οι διδάσκοντες. Από την απερίσκεπτη αυτή ενέργεια των μαθητών, είναι πλέον από βέβαιο ότι προέκυψε κίνδυνος τουλάχιστον για την επέλευση σωματικής βλάβης βαρείας, αλλά ακόμα και για τη ζωή των μαθητών και ότι αυτοί κατέστησαν αβοήθητοι, εφόσον πήγαν λάθρα σε ένα χώρο παντελώς άγνωστο για αυτούς, ... με μηδενική εμπειρία σε ανάλογους χώρους, χωρίς κατάλληλο εξοπλισμό και ενδυμασία και με δεδομένη την ανωριμότητα της εφηβικής ηλικίας. Έτσι, με βάση τους ανωτέρω συλλογισμούς, το αποτέλεσμα της επέλευσης του κινδύνου μπορεί να αποδοθεί σε ενέργεια των κατηγορουμένων, εφόσον δεν εξάντλησαν όλα τα περιθώρια επιτήρησης του χώρου στο σημείο αυτό, όπου οι μαθητές, αφού διέλαθαν της προσοχής τους, εισήλθαν στο φαράγγι, στοιχειοθετούμενης, έτσι της αντικειμενικής υπόστασης εγκλήματος της έκθεσης. Ωστόσο, με τα δεδομένα που παραπάνω εκτέθηκαν, δεν μπορεί να θεμελιωθεί και η ύπαρξη δόλου, έστω και ενδεχόμενου, στο πρόσωπο των κατηγορουμένων. Ειδικότερα, οι κατηγορούμενοι προσπάθησαν, ... , να αποτρέψουν το αποτέλεσμα της επέλευσης του κινδύνου, επιδιώκοντας να περιφρουρήσουν την ασφάλεια των μαθητών τους. Το Δικαστήριο, προκειμένου να φτάσει στο πόρισμα αυτό, έλαβε ιδιαίτερα υπόψη του, κατά πρώτον, το γεγονός ότι ορίστηκε αριθμός συνοδών καθηγητών μεγαλύτερος από αυτόν που προβλέπεται (11 αντί για 8 στη συγκεκριμένη περίπτωση), κατά δεύτερον, ότι υπήρξε άρνηση του τρίτου κατηγορουμένου - Διευθυντή να συγκατανεύσει στην εκκίνηση των λεωφορείων, από το σχολείο, το πρωί της 24.4.2015, αν πρώτα δεν τακτοποιούταν το θέμα με την έλλειψη του τριγώνου και του φαρμακείου που έλειπαν, από ένα από τα τρία λεωφορεία που χρησιμοποιήθηκαν, θέμα που μπορεί να φαντάζει, εκ πρώτης όψεως, δευτερεύον, εφόσον, σε περίπτωση ανάγκης, οι ελλείψεις αυτές ίσως θα μπορούσαν και να καλυφθούν από κάποιο από τα άλλα δύο λεωφορεία, πλην όμως, δείχνει την αυξημένη μέριμνα και επιμέλεια του Διευθυντή και τρίτου των κατηγορουμένων και, κατ' επέκταση, του συνόλου των συνοδών καθηγητών - κατηγορουμένων, για την ασφάλη, ευχάριστη και χωρίς κανένα πρόβλημα, διεξαγωγή της **εκδρομής**. Κατά τρίτον, διότι οι διδάσκοντες είχαν δώσει επανειλημμένα, τόσο τις ημέρες που προηγήθηκαν, όσο και την ημέρα της διεξαγωγής της **εκδρομής**, σαφείς οδηγίες και εντολές στους μαθητές, για τους κινδύνους που ελλόχευαν και τους χώρους στους οποίους θα μπορούσαν να κινηθούν με ασφάλεια. Κατά τέταρτον, διότι, κατά την παραμονή των μαθητών στην περιοχή της στη Λιβαδειά, οι κατηγορούμενοι εξάντλησαν, σχεδόν, τα περιθώρια επιμέλειας, προσπαθώντας να επιτηρήσουν τα χώρο, απομένοντας μόνο ένα περιορισμένο περιθώριο επίδειξης, εκ μέρους τους, εξωτερικά αμελούς συμπεριφοράς που αφορούσε στην πληρέστερη επιτήρηση του σημείου που αναφέρθηκε παραπάνω και μόνο, από όπου οι μαθητές εισήλθαν στο φαράγγι. Πέραν των ανωτέρω, αλλά και σε συνάρτηση με όσα αναφέρθηκαν ήδη ... δεν μπορεί, κατά λογική ακολουθία, να στοιχειοθετηθεί, κατά κανένα τρόπο, η ύπαρξη κάποιου κινήτρου που να ωθεί, ακόμα και στο επίπεδο του ενδεχόμενου δόλου, τους κατηγορουμένους στην αποδοχή, έστω και του ενδεχομένου, να τεθεί σε κίνδυνο η ζωή ή η σωματική ακεραιότητα των μαθητών που συνόδευαν. Τα ανωτέρω στοιχεία, κρίσιμα, κατά την αξιολόγηση του Δικαστηρίου, για την διερεύνηση της ύπαρξης ή μη της ανωτέρω διαθετικής έννοιας του δόλου (αμέσου ή ενδεχομένου), δεν αφήνουν περιθώρια για λογική κρίση η οποία να μπορεί να καταλήξει στην κατάφαση της αποδοχής, εκ μέρους οπουδήποτε, των κατηγορουμένων, του ενδεχομένου να τεθεί σε κίνδυνο η ζωή ή η υγεία των μαθητών που συνόδευαν στην ένδικη **εκδρομή**, ενώ κανένα απολύτως όφελος δεν θα μπορούσε να προκόψει γι' αυτούς από ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Ως εκ τούτου, ... οι κατηγορούμενοι θα πρέπει να κηρυχθούν αθώοι της κατηγορίας που τους αποδίδεται.» , επικαλείται δε ο ενάγων και τις μαρτυρικές ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου καταθέσεις του , πατέρα του και του , κατοίκου της περιοχής, ο οποίος παρείχε βοήθεια στον ενάγοντα, σύμφωνα με τις οποίες οι καθηγητές δεν είχαν οπτική και ακουστική επαφή με το σημείο του ατυχήματος, 2) την 32/2020 απόφαση του Μονομελούς Δικαστηρίου Ανηλίκων Λιβαδειάς, με την οποία το δικαστήριο δέχτηκε ότι ο τέλεσε το αδίκημα της βαριάς σωματικής βλάβης με πρόθεση, κηρύχθηκε ποινικά ανεύθυνος και διατάχθηκαν σε βάρος του

αναμορφωτικά μέτρα, 3) την από 9.11.2015 ιατρική βεβαίωση του Γενικού Χειρουργού, Επιμελητή Α' στο Γενικό Νοσοκομείο Λιβαδειάς, , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων διακομίσθηκε με ΕΚΑΒ στις 24.4.2015 στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών του ως άνω Νοσοκομείου κατακεκλιμένος, σε κωματώδη κατάσταση, με προσήλωση βλέμματος δεξιά, ωτόρροια δεξιού ωτός, φέρων κάκωση δέρματος με τη μορφή θλαστικού τραύματος, αλλά και υποκείμενου κεφαλαϊματώματος στην περιοχή της δεξιάς βρεγματωϊνιακής χώρας, διενεργήθηκε αξονική τομογραφία εγκεφάλου και διαπιστώθηκε εμφανής εικόνα κατάγματος στο δεξιό σφηνοειδές οστό και κάταγμα ινιακού δεξιά εμπιμπιστικής κατάστασης με συνοδό υποκείμενη εγκεφαλική θλάση του ομόπλευρου λοβού του εγκεφάλου, ενώ λόγω της βαριάς κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης και του δυνητικά επαπειλούμενου αεραγωγού, υποβλήθηκε σε επείγουσα στοματοτραχειακή διασωλήνωση και διακομίστηκε στο Νοσοκομείο « » για περαιτέρω έλεγχο και αντιμετώπιση, 4) ενημερωτικό σημείωμα του Διευθυντή της Μ.Ε.Θ. Παιδιών του Νοσοκομείου « & » , σύμφωνα με το οποίο ο ενάγων μετά τη διακομίδη του από το Γενικό Νοσοκομείο Λιβαδειάς στις 24.4.2015 εισήχθη στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας, όπου έλαβε χώρα νέα νευροχειρουργική εκτίμηση, αλλά και χειρουργική και ορθοπεδική εκτίμηση και αποφασίστηκε να γίνει νέα αξονική (CT) εγκεφάλου και αυχενικής μοίρας σπονδυλικής στήλης (ΣΣ), κατά τις οποίες διαπιστώθηκε θλάση κροταφοϊνιακού εγκεφαλικού παρεγχύματος (ΔΕ) με συνοδό εμπιμπιστικό κάταγμα, υποβλήθηκε δε αυθημερόν σε χειρουργική επέμβαση για την χειρουργική ανάταξη του εμπιμπισματος και, μετά την επέμβαση, παρέμεινε διασωληνωμένος για 72 ώρες στη Μ.Ε.Θ. σε μηχανικό αερισμό, 5) την από 8.5.2015 βεβαίωση του Διευθυντή του Νευροχειρουργικού Τμήματος του ως άνω Νοσοκομείου, σύμφωνα με την οποία ο ενάγων εξήλθε του Νοσοκομείου στις 8.5.2015 χωρίς προβλήματα, 6) την /8.5.2015 έκθεση της Ιατροδικαστού της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών, , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων υπέστη εμπιμπισματικό κάταγμα του δεξιού κροταφοϊνιακού οστού και εγκεφαλική θλάση, η δε γενική κατάσταση της υγείας του θεωρείται βελτιωμένη, 7) τις από 9.7.2015 και 27.9.2015 γνωματεύσεις της , Επιμελήτριας Α' του τμήματος Πρώιμης Παρέμβασης και Αποκατάστασης του Νοσοκομείου « » , οι οποίες επιγράφονται «Έλεγχος μετά ΚΕΚ [κρανιοεγκεφαλική κάκωση]» , με συνημμένες σωματομετρική μελέτη και ανάλυση ισορροπίας του Κλινικού Εμβιομηχανικού, Δρ. Γ.Ν.Σ. , σύμφωνα με τα οποία ο ενάγων παρουσιάζει κλίση ώμων, κεφαλής και κορμού εκτός φυσιολογικών ορίων, 8) την /2.10.2015 βεβαίωση της Διευθύντριας του Νευρολογικού Τμήματος του ως άνω Νοσοκομείου, - και της Επιμελήτριας Α' του ίδιου Τμήματος, , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων παρουσιάζει υπερτονία και διαταραχές ισορροπίας μετά από κρανιοεγκεφαλική κάκωση, για την οποία νοσηλεύτηκε τον Απρίλιο του 2015 και του συστήθηκαν 10 φυσικοθεραπείες το μήνα για 3 μήνες, 9) αποδείξεις φυσικοθεραπειών για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2015, 10) την από 14.12.2015 γνωμάτευση MRI εγκεφάλου της Διευθύντριας του Τμήματος Ακτινοδιαγνωστικών Απεικονίσεων του Νοσοκομείου ... «..... » , , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων παρουσιάζει μετεγχειρητικές αλλοιώσεις δεξιά ινιακά με παρουσία πορεγκεφαλίας, γλοιώσης και στοιχείων αιμοσιδηρίνης και παρατηρείται εικόνα γλοιώσης στο δεξιό παρεγκεφαλιδικό ημισφαίριο, 11) την /17.3.2016/16.6.2016 βεβαίωση της προαναφερόμενης , Επιμελήτριας Α' του τμήματος Πρώιμης Παρέμβασης και Αποκατάστασης του Νοσοκομείου « » , , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων παρουσιάζει διαταραχή ισορροπίας λόγω κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης και χρήζει 10 φυσικοθεραπειών μηνιαίως για 3 μήνες, 12) αποδείξεις φυσικοθεραπειών για τους μήνες Ιανουάριο, Απρίλιο και Μάιο 2016, 13) την από 16.11.2016 γνωμάτευση MRI εγκεφάλου της Διευθύντριας του Τμήματος Ακτινοδιαγνωστικών Απεικονίσεων του Νοσοκομείου« » , ... , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων παρουσιάζει μετεγχειρητικές αλλοιώσεις δεξιά ινιακά με παρουσία πορεγκεφαλίας, γλοιώσης και στοιχείων αιμοσιδηρίνης και παρατηρείται εικόνα γλοιώσης στο δεξιό παρεγκεφαλιδικό ημισφαίριο και μικρή εγκεφαλοκλαστική αλλοίωση παρά την 4η κοιλία σύστοιχα, με επισήμανση «εξέταση χωρίς διαφοροποίηση από τον προηγούμενο απεικονιστικό έλεγχο» , 14) την /16.12.2016 βεβαίωση της προαναφερόμενης Διευθύντριας του Νευρολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου « » , - Πεκτασίδη και της Επιμελήτριας Α' του ίδιου Τμήματος, , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων ήδη από τη νοσηλεία του τέθηκε σε φαρμακευτική αγωγή για επιληψία (λεβετιρακετάμη 25mg/kg/D) και εξήλθε του νοσοκομείου με οδηγίες για συνέχιση της άνω φαρμακευτικής αγωγής, ενώ στις 25.9.2015 του δόθηκαν οδηγίες για διακοπή της λεβετιρακετάμης, καθόσον το ΗΕΓ δεν παρουσίαζε επιληπτικές εκφορτίσεις και ο ίδιος δεν παρουσίαζε επεισόδια σπασμών, ωστόσο το Νοέμβριο του 2016 ο ενάγων ανέφερε 3 επεισόδια με οπτικές διαταραχές (περιορισμός οπτικού πεδίου και θάμβος όρασης) διάρκειας 15-30 λεπτών και στη συνέχεια έντονη κεφαλαγία και εμέτους, σε συνδυασμό δε με τα ευρήματα της από 16.11.2016 MRI εγκεφάλου, τα αναφερόμενα επεισόδια θεωρήθηκαν ύποπτα ως επιληπτικά και ο ενάγων τέθηκε εκ νέου σε φαρμακευτική αγωγή για επιληψία, 15) την /2.2.2017 βεβαίωση της προαναφερόμενης , , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων παρουσιάζει διαταραχή ισορροπίας λόγω κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης και χρήζει εκ νέου 10 φυσικοθεραπειών μηνιαίως για 3 μήνες, 16) την /14.12.2018 βεβαίωση της Επιμελήτριας Α' του Νευρολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου.« » , , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων έλαβε εκ νέου από 15.11.2016 αγωγή με λεβετιρακετάμη (500mgx2), έκτοτε είναι ελεύθερος επεισοδίων σπασμών και του έχουν δοθεί οδηγίες να απέχει από αθλητικές δραστηριότητες (αθλήματα επαφής και σύγκρουσης, ποδήλατο, κολύμβηση/αθλήματα στο νερό, ιππασία, ενόργανη, αναρρίχηση, τοξοβολία κ.α.), αλλά και οδηγίες για τον τρόπο αντιμετώπισης ενδεχόμενης επιληπτικής κρίσης (θέση σώματος, μη τοποθέτηση αντικειμένων στο στόμα κατά την διάρκεια της κρίσης και κλήση άμεσης ιατρικής βοήθειας), την επιτήρησή του και τήρηση των κανόνων ασφαλείας του κατά την διάρκεια ακόμα και ήπιων αθλητικών και λοιπών σχολικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, 17) το /2.4.2019 πιστοποιητικό του Νευρολόγου , Επιμελητή Β' του Εξωτερικού Νευρολογικού Ιατρείου του Γενικού Νοσοκομείου « » , σύμφωνα με το οποίο ο ενάγων πάσχει από επιληψία υπό αγωγή με λεβετιρακετάμη 1.000 mg ημερησίως, ενώ του συστήνεται η αποφυγή μονήρων δραστηριοτήτων, στέρησης ύπνου, έντονων στρεσογόνων και συγκινησιακών καταστάσεων, αποφυγή κατανάλωσης αλκοόλ, καθώς και

συνέχιση της τακτικής του παρακολούθησης, 18) τα από 8.1.2019 ευρήματα MRI εγκεφάλου του Επιμελητή Β' του Τμήματος Ακτινοδιαγνωστικών Απεικονίσεων του Γενικού Νοσοκομείου ...« », , σύμφωνα με την οποία επαναλέγχεται χωρίς αξιοσημείωτη διαφοροποίηση [συγκριτικά με την από 16.11.2016 προηγούμενη εξέταση] εγκεφαλοκλαστική βλάβη με στοιχεία πορεγκεφαλίας, γλοιώσης, αλλά και χρόνιας αιμορραγίας (αιμοσιδηρίνη), με φλοιοϋποφλοιώδη δεξιά ινιακή μετατόπιση, ενώ παραμένουν επίσης αμετάβλητες αλλοιώσεις στο οπίσθιο τμήμα του σκώληκα και σε μεγάλο τμήμα του δεξιού παρεγκεφαλιδικού ημισφαιρίου, που χαρακτηρίζονται από γλοιώση και ατροφία, 19) το /7.4.2020 πιστοποιητικό του ίδιου ως άνω ιατρού, σύμφωνα με το οποίο ο ενάγων, λόγω των ανωτέρω παθήσεων του, συνεχίζει την αντιεπιληπτική αγωγή και χρήζει τακτικής νευρολογικής παρακολούθησης, 20) τον από 31.7.2020 Γενικό Εισηγητικό Φάκελο Παροχών Αναπηρίας του ειδικού νευρολόγου , σύμφωνα με τον οποίο η νόσος του ενάγοντος εκδηλώθηκε το έτος 2015 από τραυματική εγκεφαλική κάκωση του δεξιού κροταφώϊου τμήματος με εμπιεστικό κάταγμα δεξιά, καθώς και τις από 30.7.2020, 31.7.2020, 27.5.2021, 14.9.2021 και 23.2.2022 γνωματεύσεις του ίδιου ιατρού, 21) τα από 5.10.2021 και 7.9.2022 έγγραφα Πορείας Νόσου του , Διευθυντή Ε.Σ.Υ. στο Νευρολογικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Αθηνών « », από τα οποία προκύπτει ότι ο ενάγων δεν λαμβάνει αγωγή από τον 12ο/2021 και συστήνεται η υποβολή του σε ΗΕΓ σε 1-2 έτη, 22) την /30.10.2020 γνωστοποίηση αποτελέσματος πιστοποίησης αναπηρίας της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του Β' Τοπικού Υποκαταστήματος Μισθωτών Αττικής - Αθηνών - Βορείου Τομέα του Ε.Φ.Κ.Α. , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων, για το χρονικό διάστημα από 4.8.2020 έως 31.8.2022 πάσχει από «ΚΕΚ [κраниοεγκεφαλική κάκωση] 2015, ΗΜΙΑΝΟΨΙΑ ΥΠΟ ΑΝΤΙ Ε ΑΓΩΓΗ» με ποσοστό αναπηρίας 50 % , 23) την από 5.9.2019 τεχνική έκθεση ατυχήματος του , Δρ. Μηχανολόγου Μηχανικής της εταιρείας « » (Πραγματογνώμονες/Σύμβουλοι Ατυχημάτων), 24) την /16.6.2020 βεβαίωση του Προέδρου και του Γεν. Γραμματέα του Γυμναστικού Συλλόγου « », σύμφωνα με την οποία ο ενάγων προπονούταν στις ακαδημίες ποδοσφαίρου καθ' όλες τις αγωνιστικές περιόδους 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015 και 2015-2016, 25) την /23.6.2020 βεβαίωση του Διευθύνοντα Σύμβουλου της ΠΑΕ , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων αγωνίστηκε στην ομάδα της ΠΑΕ K17 την περίοδο 2017-2018, 26) την από 22.6.2020 βεβαίωση του (άνευ ιδιότητας) της εταιρείας « » , σύμφωνα με την οποία ο ενάγων τερμάτισε τη συνεργασία του με την εν λόγω εταιρεία και την προώθησή του σε ακαδημίες ποδοσφαίρου του εξωτερικού λόγω της κατάστασης της υγείας του, 27) το από 22.1.2021 πιστοποιητικό φοίτησης του ενάγοντος στη σχολή Χημικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου, 28) την /2023 ένορκη βεβαίωση ενώπιον της Ειρηνοδίκου Αθηνών, ληφθείσα νομίμως κατ' άρθρο 185 του Κ.Δ.Δ. (βλ. την /4.1.2023 έκθεση επίδοσης κλήσης στο εναγόμενο), με την οποία ο βεβαιώνει ενόρκως τα κάτωθι: «Γνωρίζω αφενός εξ ιδίας αντιλήψεως και αφετέρου από συζητήσεις με τον υιό μου, , ο οποίος ήταν και είναι ... φίλος με τον Γνωρίζω από πολλών ετών και τον πατέρα του , καθώς τα παιδιά μας από πολύ μικρή ηλικία είχαν μεγάλη αγάπη για τον αθλητισμό και ειδικά για το ποδόσφαιρο και προπονούσαν μαζί. ... είχα την ευκαιρία να γνωρίσω τον πολύ πριν τον μοιραίο τραυματισμό του, που έλαβε χώρα σε σχολική **εκδρομή** στην Λειβαδιά τον Απρίλιο 2015. Ο πριν από τον τραυματισμό του ήταν ένα πρόσχαρο, αεικίνητο και δραστήριο παιδί, αγαπητό σε όλους και πάντα στο επίκεντρο της παρέας. Επίσης ήταν μαθητής άριστος... Λάτρευε όμως τον αθλητισμό (κολύμβηση, στίβο κλπ) και σε όλα διακρινόταν. Πριν τον τραυματισμό του (σε ηλικία 12 ετών) είχε κερδίσει χρυσό μετάλλιο στο δρόμο αντοχής 600μ, πρώτη νίκη στην αντισφαίριση και δεύτερη νίκη στη ρίψη ελαστικής σφαίρας, σε αγώνες μεταξύ παιδιών όλων των σχολείων του Η μεγάλη του όμως αγάπη ήταν από μικρός το ποδόσφαιρο, στο οποίο, όπως έλεγαν όλοι οι προπονητές και οι συναθλητές του, είχε φυσικό ταλέντο και μεγάλη προοπτική. Πριν μάλιστα τον τραυματισμό του έπαιζε στην ερασιτεχνική ομάδα « » , η δε εξέλιξή του ήταν τόσο σημαντική που είχε ξεκινήσει η προώθησή του (ως ταλέντου στο ποδόσφαιρο) και σε ακαδημίες του εξωτερικού. ... μετά τον μοιραίο τραυματισμό του, αναγκάστηκε, προοδευτικά να εγκαταλείψει το ποδόσφαιρο που λάτρευε, αφού πλέον, λόγω του σοβαρού του τραυματισμού στο κεφάλι όχι απλά δεν μπόρεσε, παρότι προσπάθησε, να επανέλθει σωματικά στην κατάσταση που ήταν πριν, αλλά είχε λάβει σαφείς ιατρικές οδηγίες που ουσιαστικά τον έθεταν εκτός αθλητισμού γενικά, για την ασφάλειά του ... του είχαν ζητήσει και έκανε δοκιμαστικό και στην ομάδα της , αλλά λόγω του ιατρικού ιστορικού του τελικά δεν επελέγη. Εκτός όμως από το θέμα του αθλητισμού, του δημιουργήθηκε πρόβλημα και στην απόδοσή του στα μαθήματα, αφού όπως άκουγα από τον γιό μου, κουραζόταν εύκολα πλέον, δεν μπορούσε να εντυπώσει τα όσα διάβαζε, με αποτέλεσμα να μειώνεται η επίδοσή του ... Γενικά έχει αλλάξει η προσωπικότητά του μετά τον τραυματισμό του, είναι πλέον υποτονικός, χωρίς ενθουσιασμό, με φοβίες ακόμα και στο ανεβοκατέβασμα σκάλας, κάποιες φορές νευρικός με τις τόσες απαγορεύσεις που έχει. ... Είναι πολύ δύσκολο για ένα νέο παιδί να αισθάνεται μειονεκτικά έναντι των συνομηλίκων του γιατί π.χ. φοράει συνεχώς ένα σκουφί ... Όπως άκουγα και από τον υιό μου, όλα αυτά τον απομακρύνουν από το κοινωνικό του περιβάλλον, έχουν περιορίσει τον κύκλο του μόνο σε λίγα άτομα που γνωρίζουν το πρόβλημά του και μόνο σε αυτούς που εμπιστεύεται ότι θα τον βοηθήσουν αν κάτι του συμβεί, δεν του αρέσει όμως να κάνει νέες παρέες στις οποίες πρέπει να εξηγήσει τις ιδιαιτερότητές του, ενώ αυτό είναι προβληματικό και στις σχέσεις του με το άλλο φύλο.» και 29) την /23.7.2020 έκθεση επίδοσης στο εναγόμενο της κρινόμενης αγωγής.

Επειδή, ετέρωθεν, το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο, με την /5.10.2022 έκθεση απόψεων και το από 3.2.2023 υπόμνημα, ζητά την απόρριψη της αγωγής, προβάλλοντας ότι δεν στοιχειοθετείται παράνομη παράλειψη των συνοδών καθηγητών και σε κάθε περίπτωση δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια με τη βλάβη του ενάγοντος, καθόσον αφενός από τη διενεργηθείσα προκαταρκτική έρευνα της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Α' Αθήνας δεν προέκυψαν πειθαρχικές ευθύνες των συνοδών καθηγητών, αυτοί απαλλάχθηκαν από το πειθαρχικό παράπτωμα της παράβασης καθήκοντος, κατά το άρθρο 107 παρ. 1 περ. στ' του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007) και η υπόθεση

τέθηκε στο αρχείο, αφετέρου με την 512/2020 απόφαση του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Λιβαδειάς οι συνοδοί καθηγητές κηρύχθηκαν αθώοι για το αδίκημα της έκθεσης. Σε κάθε περίπτωση, συντρέχει διακοπή του αιτιώδους συνδέσμου, διότι έξι μήνες μετά την έξοδο του ενάγοντος από το Νοσοκομείο η υγεία του παρουσίασε βελτίωση, ενώ παρουσίασε νέα επιληπτικά επεισόδια το Νοέμβριο του 2016, τα οποία οφείλονται είτε στη νοσηλεία του είτε σε άλλα προβλήματα υγείας του ή σε νέα ατυχήματα και, πάντως, όχι στο επισυμβάν 1 ½ χρόνο πριν ένδικο ατύχημα. Επιπλέον, το εναγόμενο προβάλλει ότι δεν μπορεί να εκτιμηθεί ο βαθμός βλάβης της υγείας του ενάγοντος, διότι δεν προσκομίζει πρόσφατες ιατρικές γνωματεύσεις. Εξάλλου, κατά το εναγόμενο, η αξίωση του ενάγοντος έχει υποπέσει στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 ΑΚ, η οποία άρχισε στις 24.4.2015 και έληξε, μετά την αναστολή των προθεσμιών για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων με διαδοχικές Π.Ν.Π., με τις οποίες λήφθηκαν μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών της εμφάνισης του κορωνοϊού covid-19, στις 14.7.2020, ήτοι πριν την επίδοση της αγωγής στις 23.7.2020. Ως προς δε το αιτούμενο κονδύλι κατ' άρθρο 932 ΑΚ, το εναγόμενο υποστηρίζει ότι είναι υπερβολικό και εξωπραγματικό, ενώ ως προς την κατ' άρθρο 931 αξίωση του ενάγοντος, ότι δεν αποδεικνύεται ότι έχει μόνιμη σωματική αναπηρία, ούτε αυτός επικαλείται ιδιάζοντα πρόσθετα περιστατικά, από τα οποία να προκύπτει πώς η κατάσταση της υγείας του επιδρά στην οικονομική και κοινωνική πλευρά της μελλοντικής του ζωής. Για όλα δε τα ανωτέρω ζητήματα, που συνδέονται με την κατάσταση της υγείας του ενάγοντος, ζητά το εναγόμενο να διαταχθεί ιατρική πραγματογνωμοσύνη. Τέλος, το εναγόμενο προβάλλει ένσταση συντρέχοντος πταίσματος του ενάγοντος, ο οποίος παράκουσε τις οδηγίες των καθηγητών του και απομακρύνθηκε εκτός του οριοθετημένου χώρου.

Επειδή, στην ισχύουσα κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο 129287/Γ2/2011 υπουργική απόφαση, ορίζεται ότι η ασφάλεια των μαθητών στις **εκδρομές**, σε όλη τη διάρκεια της μετακίνησης, από την αναχώρηση έως και την επιστροφή τους, αποτελεί ευθύνη του αρχηγού της **εκδρομής** και των συνοδών εκπαιδευτικών. Από τη διάταξη αυτή, αλλά και ενόψει της φύσης του λειτουργήματος των εκπαιδευτικών, συνάγεται ότι οι συνοδοί στους περιπάτους και τις **εκδρομές** καθηγητές είναι επιφορτισμένοι με την επιτήρηση των μαθητών, προκειμένου η συμπεριφορά των τελευταίων να μη δημιουργεί προβλήματα στους ίδιους, σε τρίτους και στο περιβάλλον. Ιδίως δε, η επιμελής επιτήρηση και η συνεχής επίβλεψη των μαθητών κατά τη διάρκεια του περιπάτου ή της **εκδρομής** επιβάλλει στους συνοδούς καθηγητές να παρατηρούν συνεχώς τους μαθητές, να απευθύνουν σε αυτούς συμβουλές και οδηγίες, να τους καθοδηγούν και να λαμβάνουν κάθε πρόσφορο και ανάλογο με τις περιστάσεις μέτρο για την ασφάλειά τους και την ομαλή διεξαγωγή της **εκδρομής**. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι οι συνοδοί καθηγητές παρείχαν επανειλημμένως οδηγίες και υποδείξεις στους μαθητές σχετικά με το χώρο, εντός του οποίου τους επιτρεπόταν να κινούνται και τονίστηκε η σημασία της μη απομάκρυνσής τους από το οπτικό πεδίο των διδασκόντων, καθώς και ότι διενεργούσαν, καταρχήν, περιπολίες εκ περιτροπής στο χώρο αυτό. Ωστόσο, γνωρίζοντας -και επισημαίνοντας στους μαθητές - ότι πριν το υπαίθριο θέατρο υπάρχει, από την δεξιά πλευρά, ένα πλάτωμα που οδηγεί στην είσοδο φαραγγιού, ύψους μερικών δεκάδων μέτρων, στο οποίο, μάλιστα, την περίοδο εκείνη, υπήρχε ροή υδάτων και ήταν ολισθηρό, ότι το μέρος ήταν άγνωστο στους μαθητές και με δεδομένη την ανωριμότητα της εφηβικής ηλικίας, ιδίως δε των μαθητών της Α' Γυμνασίου, δεν προέβλεψαν σε επιτήρηση και διαρκή της συγκεκριμένης διόδου προς το φαράγγι με την τοποθέτηση τουλάχιστον ενός επιβλέποντος συνοδού στην είσοδο του πλακόστρωτου που οδηγεί προς τα εκεί, κατά τις εκ περιτροπής περιπολίες τους, ώστε να διασφαλίσουν την αποτροπή ενδεχόμενης εισόδου μαθητών στην εν λόγω επικίνδυνη περιοχή. Μάλιστα, η επιτήρηση του συγκεκριμένου χώρου ήταν μη επαρκής σε βαθμό που κατόρθωσαν να διαλάβουν της προσοχής των συνοδών δύο (2) ομάδες μαθητών των οκτώ (8) ατόμων έκαστη. Περαιτέρω, ενόψει του ότι η εν λόγω διόδος ήταν αφύλακτη, ουδείς εκ των συνοδών προέβη σε περιπολία (και) προς το φαράγγι, ώστε να διαπιστωθεί αν τυχόν μετέβησαν μαθητές εκεί, όπως και έγινε. Η δε 512/2020 απόφαση του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Λιβαδειάς την οποία επικαλείται το εναγόμενο -και ο ενάγων κατά το σκεπτικό της - , καίτοι δεν έχει, σε κάθε περίπτωση, δεσμευτικό χαρακτήρα στην παρούσα δίκη, προεχόντως διότι η ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ. περί δέσμευσης των διοικητικών δικαστηρίων από τις αθωωτικές αποφάσεις, που έχουν καταστεί αμετάκλητες, δεν εφαρμόζεται στις δίκες που ανοίγονται με άσκηση αγωγής αποζημίωσης με βάση τα άρθρα 105 και 106 του Εισ. Ν.Α.Κ. (βλ. ΣτΕ 156/2022 7μ. σκ. 15), συνεκτιμάται, όμως, από το Δικαστήριο (πρβλ. ΣτΕ 552/2022 κ.ά.) . Με την απόφαση δε αυτή, οι συνοδοί καθηγητές κηρύχθηκαν μεν αθώοι για το αδίκημα της έκθεσης, ελλείψει δόλου, έστω και ενδεχόμενου, στο πρόσωπό τους, κρίθηκε, εντούτοις, ότι στοιχειοθετείται η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος αυτού. Υπό τα δεδομένα αυτά, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο τραυματισμός του ενάγοντος οφείλεται, καταρχήν, στην παράνομη παράλειψη των συνοδών καθηγητών, οργάνων του εναγομένου, να εποπτεύσουν επαρκώς τους μαθητές κατά τη διάρκεια της ρηθείσης σχολικής **εκδρομής**. Από τα δε προσκομιζόμενα ιατρικά έγγραφα προκύπτει ότι η βλάβη της υγείας του ενάγοντος οφείλεται στον ένδικο τραυματισμό του (κρανιοεγκεφαλική κάκωση), απορριπτομένου του αντίθετου ισχυρισμού του εναγομένου περί διακοπής του αιτιώδους συνδέσμου. Ωστόσο, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψιν ότι ο ενάγων επέδειξε απερίσκεπτη συμπεριφορά και δεν συμμορφώθηκε με τις οδηγίες των συνοδών, μεταβαίνοντας σε χώρο που δεν είχε επιτραπεί η κίνηση των μαθητών, με συνέπεια να υφίσταται συνυπαιτιότητα του στην επέλευση του ζημιογόνου γεγονότος, κατ' άρθρο 300 του Α.Κ., η οποία κρίνει ότι ανέρχεται, λαμβανομένου υπόψιν του νεαρού της ηλικίας του (13 ετών), και ότι, κατ' άρθρο 916 ΑΚ, δεν μπορεί αντιπαχθεί ένσταση περί συντρέχοντος πταίσματος του ηλικίας κάτω των 10 ετών ανηλίκου, που βρίσκεται εγγύς της ηλικίας του ενάγοντος, σε ποσοστό 10 % .

Επειδή, περαιτέρω, από την εκτίμηση των στοιχείων του φακέλου και του προσκομισθέντος αποδεικτικού υλικού, το Δικαστήριο -που έχει ευχέρεια και δεν υποχρεούται να διατάξει τη συμπλήρωση των αποδείξεων κατ' άρθρο 151 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, αυτεπαγγέλτως, ή και κατόπιν αιτήματος του διαδίκου (ΣτΕ 432/2018, 2598/2015,

1758, 721/2014 κ.ά) - εκτιμά ότι στην προκειμένη περίπτωση τα στοιχεία της δικογραφίας είναι επαρκή για τη διαμόρφωση ασφαλούς δικανικής πεποίθησης σχετικά με την κατάσταση και την έκταση της βλάβης της υγείας του ενάγοντος και επομένως δεν υφίσταται ανάγκη για συμπληρωματική απόδειξη, απορριπτομένου του αιτήματος του εναγομένου για τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης. Κατόπιν τούτου, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη: (i) την ηλικία του ενάγοντος κατά την ημερομηνία του τραυματισμού του στις 24.4.2015, ήτοι μόλις 13 ετών, (ii) τις συνθήκες τέλεσης του ζημιογόνου γεγονότος, όπως περιγράφονται ανωτέρω, (iii) το ποσοστό συνυπαιτιότητας του ενάγοντος στην επέλευσή του, (iv) τη σοβαρότητα του τραυματισμού του, καθώς διακομίσθηκε αρχικώς στο Γενικό Νοσοκομείο της Λιβαδειάς σε κωματώδη κατάσταση, με εμφανή εικόνα κατάγματος στο δεξιό σφηνοειδές οστό και κάταγμα ινιακού δεξιά εμπιεστικής κατάστασης με συνοδό υποκείμενη εγκεφαλική θλάση του ομόπλευρου λοβού του εγκεφάλου, υποβλήθηκε σε επείγουσα στοματοτραχειακή διασωλήνωση και διακομίσθηκε στο Νοσοκομείο « » όπου υποβλήθηκε αυθημερόν σε πολύωρη χειρουργική επέμβαση, μετά δε την επέμβαση παρέμεινε διασωληνωμένος στην Μ.Ε.Θ. σε κατάσταση καταστολής και με μηχανική υποστήριξη αναπνοής για τρεις (3) ημέρες και, εξελθών της Μ.Ε.Θ., παρέμεινε νοσηλευόμενος για άλλες δώδεκα (12) ημέρες στο άνω Νοσοκομείο, (v) τη, συνεπεία του ως άνω τραυματισμού του, επελθούσα βλάβη της υγείας του (επιληπτικά επεισόδια και λήψη, εντεύθεν, αντιεπιληπτικής φαρμακευτικής αγωγής, διαταραχή της ισορροπίας του, θέση της πλάγιας κλίσης ώμων, της προσθοπίσθιας κλίσης κεφαλής και της προσθοπίσθιας κλίσης κορμού εκτός φυσιολογικών ορίων, υποβολή του κατά τα έτη 2015-2017 σε τρίμηνους κύκλους φυσικοθεραπειών των 10 συνεδριών μηνιαίως για τη βελτίωση της ισορροπίας του, διατήρηση της εικόνας εγκεφαλοκλαστικής βλάβης με στοιχεία πορεγκεφαλίας, γλοιώσης, αλλά και χρόνιας αιμορραγίας, με φλοιούποφλοιώδη δεξιά ινιακή μετατόπιση, αλλοιώσεις στο οπίσθιο τμήμα του σκώληκα και σε μεγάλο τμήμα του δεξιού παρεγκεφαλιδικού ημισφαιρίου, που χαρακτηρίζονται από γλοιώση και ατροφία, τουλάχιστον μέχρι το 2019, ημιανοψία τουλάχιστον μέχρι το 2020 και λήψη αντιεπιληπτικής αγωγής τουλάχιστον μέχρι το 12ο/2021 υπό επανεξέταση, (vi) το γεγονός ότι με την /30.10.2020 γνωμάτευση της ΑΥΕ του Β' Τοπικού Υποκαταστήματος Μισθωτών Αττικής - Αθηνών - Βορείου Τομέα του Ε.Φ.Κ.Α. κρίθηκε ότι οι παθήσεις του ενάγοντος (κρανιοεγκεφαλική κάκωση από το 2015 και ημιανοψία υπό αντιεπιληπτική αγωγή) για το χρονικό διάστημα από 4.8.2020 έως 31.8.2022 του επιφέρουν ποσοστό αναπηρίας 50 % (vii) τη φύση, αλλά και τη θέση του τραυματισμού του στο κεφάλι, τη σωματική και ψυχική ταλαιπωρία που υπέστη από τις νοσηλείες του και την υποβολή του σε τακτικούς κλινικούς και εργαστηριακούς επανελέγχους και (viii) τις δυσμενείς επιπτώσεις που είχε η επελθούσα εξαιτίας του τραυματισμού του βλάβη της υγείας του στον τρόπο ζωής του (αποχή από μονήρεις δραστηριότητες, μειωμένο ύπνο, οποιεσδήποτε έντονα στρεσογόνες και συγκινησιακές καταστάσεις, καθώς και από οποιαδήποτε έντονη αθλητική δραστηριότητα, ανάγκη συνεχούς επιτήρησής του από πρόσωπο με γνώσεις ως προς την αντιμετώπιση ενδεχόμενης επιληπτικής κρίσης, ήτοι σωστή θέση σώματος, μη τοποθέτηση αντικειμένων στο στόμα κατά την διάρκεια της κρίσης και κλήση άμεσης ιατρικής βοήθειας), κρίνει ότι ο ενάγων υπέστη ηθική βλάβη, η οποία συνίσταται στον κλονισμό της σωματικής και ψυχικής υγείας του και στη συνακόλουθη διατάραξη της προσωπικής και κοινωνικής ζωής και της εκπαίδευσής του. Για την αποκατάσταση δε της ηθικής του βλάβης δικαιούται να λάβει από το Ελληνικό Δημόσιο ως χρηματική ικανοποίηση το εύλογο, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, ποσό των 90.000 ευρώ, κατά μερική αποδοχή του αντίστοιχου αγωγικού αιτήματος.

Επειδή, περαιτέρω, ο ενάγων επικαλείται περιστατικά εκτός και πέραν εκείνων που χρειάζονται για τη στοιχειοθέτηση αξιώσεων κατά τα άρθρα 929 και 932 του Α.Κ., από τα οποία προκύπτουν οι ιδιαίτεροι λόγοι, εξαιτίας των οποίων επέρχονται δυσμενείς συνέπειες στην οικονομική, επαγγελματική και κοινωνική πλευρά της μελλοντικής ζωής του. Συγκεκριμένα, ο ενάγων υπέστη συνεπεία του τραυματισμού του μόνιμη βλάβη της υγείας του, ενόψει δε της φύσης των τραυμάτων που υπέστη, προκύπτει ότι αποκλείστηκε η ενδεχόμενη προοπτική που είχε προ του τραυματισμού του για ενασχόληση με το επαγγελματικό ποδόσφαιρο. Επιπρόσθετα, όλοι οι προαναφερόμενοι περιορισμοί στην ζωή του ενδέχεται, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, να περιορίσουν τις διαπροσωπικές του σχέσεις και την εν γένει επαγγελματική και κοινωνική δραστηριότητα που έχει ένας μέσος υγιής άνθρωπος. Ως εκ τούτου, ο ενάγων δικαιούται, επιπροσθέτως, αυτοτελή αποζημίωση, κατ' άρθρο 931 του Α.Κ., η οποία πρέπει να προσδιορισθεί, λαμβανομένου υπόψιν του ποσοστού συνυπαιτιότητάς του, στο εύλογο ποσό των 50.000 ευρώ.

Επειδή, τέλος, κατά τα προεκτεθέντα στη σκέψη 8, η παραγραφή της αξίωσης του ενάγοντος, η οποία γεννήθηκε στις 24.4.2015, είναι πενταετής και άρχισε από το τέλος του έτους εντός του οποίου γεννήθηκε, ήτοι από 1.1.2016, κατά τα εφαρμοστέα εν προκειμένω άρθρα 140 παρ. 1 και 141 του ν. 4270/2014, και δεν είχε συμπληρωθεί κατά το χρόνο επίδοσης της αγωγής στο εναγόμενο στις 23.7.2020. Συνεπώς, ο αντίθετος ισχυρισμός του εναγομένου πρέπει να απορριφθεί ως ερειδόμενος επί της εσφαλμένης προϋπόθεσης ότι τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής το άρθρο 937 ΑΚ.

Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η αγωγή και υποχρεωθεί το εναγόμενο να καταβάλει στον ενάγοντα συνολικό ποσό 140.000 (90.000 + 50.000), νομιμοτόκως, με το επιτόκιο που ορίζεται στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 4607/2019 (Α' 65), από την επίδοση της αγωγής στις 23.7.2020 έως την ολοσχερή εξόφληση. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα, του καταβληθέντος δικαστικού ενσήμου συμπεριλαμβανομένου, πρέπει να συμψηφισθούν μεταξύ των διαδίκων (κατ' άρθρο 275 παρ. 1 εδ. γ' και παρ. 4 περ. β' του ΚΔΔ).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δέχεται εν μέρει την αγωγή.

Υποχρεώνει το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στον ενάγοντα το ποσό των 140.000 ευρώ, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής σε αυτό στις 23.7.2020 μέχρι την πλήρη εξόφληση, με επιτόκιο υπολογιζόμενο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 4607/2019.

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα, του καταβληθέντος δικαστικού ενσήμου συμπεριλαμβανομένου, μεταξύ των διαδίκων.

Η διάσκεψη του Δικαστηρίου έγινε στην Αθήνα στις 2.9.2024 και η απόφαση δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του κατά την έκτακτη δημόσια συνεδρίασή του στις 10.9.2024.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΕΛΕΝΗ ΛΟΥΚΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΡΙΣΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΤΕΛΙΑΝΙΔΟΥ

Ν.Σ. - Α.Σ.

**